

ALBINA

Prenumeratiunile se facu la toti d. corespun-
dinti a-i nostri, si d'adreeptu la Redactiune
Josefstadt, Langeasse Nr. 43, unde
sunt a se adresat si corespundintile, ce pri-
vesc Redactiunea, administratiunea sau spe-
ditur'a cate vor fi nefrancate, nu se vor primi,
era cele anonime nu se vor publica.

Pentru aneuncie si alte comunicatiuni de in-
teresu privat — se raspunde cate 7 or. de
linie repetitile se facu cu pretu scadiutu.
Pretulu timbrului cate 30 or. pentru una data,
se antecipa.

Viena 22 febr./5 mart. 1868.

Ministrulu francescu Rouher de-
chiar ieri in fati'a camerei ca rechiama-
rea sub arme a ostasiloru din concediu
prin ce militi'a se urca pana la numerulu
de 100,000 de feciori, — este o mesura
justificata de noua organizatiune a ar-
mateloru introdusa in cele lalte state, dar
defelu nu este veri unu semnu ca pacea
ar fi amenintata.

Cuvintele lui Rouher gasescu de
presentu multu crediamentu din caus'a
caletoriei principelui Napoleone, careia
asidere i se atribuesce unu caracteru
paciou. Principele abatendu-se pre la
cateva orasie de frunte nemtiesci, luã
calea catra Berolinu. Diaristic'a francé-
sca, dupa manier'a indatinata la aseme-
ne ocaziuni, si-dã tota truda a denegã
caletoriei veri ce caracteru politicu. Ici
colé cate o fôia mai putienu scrupulôsa
face publiculu a intielege ca desi intr'a-
deveru nu i s'a datu principelui neci o
misiune politica, i s'a permis in se
vorbésca casí privatu si se pipaésca te-
renulu. Principele insusi a doritu numai
ata'ta permissiune.

Luandu acum in consideratiune
multele faime si combinatiuni ce se léga
de-acéstã caletoria, le vom impartí in
trei clase, si a nume 1) Principele avoitu
se lucre pentru infintiarea confederatiu-
nei nemtiesci sudice, sub presiedinti'a
Bavariei, ca de contrapondu confedera-
tiunei nordice ce esiste sub egemoni'a
prusésca. Momentulu pentru infintiarea
confederatiunei sudice este supremu, cãci
la din contra Prusi'a se estinde si preste
partea de médiadi a Germaniei, unesce
tôte rasele nemtiesce si face unu imperiu
mare nemtiescu, care situatu langa Fran-
ci'a, periclitã acesteia si influinti'a si
pusetiunea de putere ce are astadi;
— 2) Principele vre se desparta pe
Prusi'a de Rusi'a, si daca s'ar poté s'o
unésca cu Franci'a, éra in casu si mai
favorabile se aduca in asta aliantia si
pre Itali'a, ca asié formandu unu feliu
de triumviratu se decida tôte cestiunile
europene dupa placulu lor; — 3) Prin-
cipele a vediutu ca cestiunea orientala
este la ordinea dilei, si e convinsu ca in
asta cestiune interesulu Prusiei se une-
sce cu alu Franciei, neci un'a de ele nu
potu dorí estinderea Rusiei, ambele sunt
interesate pentru intarirea Romaniei.

Catu pentru combinatiunile pome-
nite sub 1) — fantasi'a n'a potutu pro-
duce absurditate mai mare. Aceste com-
binatiuni vor se dica cu alte cuvinte:
Principele s'a dusu in Germani'a cu in-
tentiunea inimica Prusiei, adeca cu in-
tentiunea d'a creã o confederatiune su-
dica, si totusi chiar atunci candu lucra
apriatu la planuri inimice, densulu face
visita la Berolinu, in capital'a prusésca.
Asemene casu nu-si mai are analogia.
Dar privindu caus'a si din altu puntu de
vedere, scimu ca Franci'a nu pôte lucrã
asié apriatu pentru infintiarea confede-
ratiunei sudice, cãci idei'a confederatiu-
nei noué s'ar despopularisã delocu ce
nemti ar prinde de scire ca este reco-

mendata si spriginita de guvernulu unei
natiuni straine, despre care dice ném-
tiulu ca este „inimiculu stravechiu.“
(Erbfeind.)

Combinatiunile de sub 2) ni rechia-
ma a minte sôrtea „santei aliantie“, va
se dica o asemenea contielegere ar rema-
né fora de neci o valóre mare practica,
cãci se scie din esperiintia cumca guver-
nele nu se potu contielege deodata pen-
tru tôte cestiunile prevediute si nepreve-
diute, ci la fie-care cestiune a nume essa-
mina interesele sale, si conformu ace-
storu interese in fie-care casu specialu
se grupéza poterile, pentru séu contra
un'a alteia.

Combinatiunile de sub 3) sunt cele
mai probabile pentru ca in adeveru inte-
resele Prusiei si ale Franciei se unescu
in orientu sub multe rapôrte precum ne-
am respicatu adese parerile nôstre si
credemu ca e de prisosu se le mai repe-
timu. Vom vedé daca amendoue puterile
au se precépa acést'a.

Preste totu privindu, caletori'a prin-
cipelui Napoleone la Berolinu pare me-
nita a face capetu la istori'a visitei Im-
peratului Napoleone in Salzburg.

In ajunulu redeschiderii dietei unguresci.

Nemica nu s'a facutu inca pentru noi, si
multe avemu de acceptatu. De aceea veri cine
va gasi ca atentiunea si acceptarea nôtra are
tota cuventulu a fi in cordata.

Dintre acceptarile cele multe vom pome-
ni asta data numai de un'a, este: deslegarea ce-
stiunei de nationalitate.

Importanti'a acestei cestiuni pentru Un-
gari'a este mare, despre ce nimene nu se mai
indoiesce astadi, o marturescu tôte partitele, o
recunosc ohiar apesatorii si o sentiescu amaru
cei apesati.

Deputatii nationalitatiloru afirmara in se-
nulu legelatiunei cumca multiamirea nationali-
tatiloru este pentru Ungari'a o cestiune vitala,
o cestiune de existintia, de la a careia deslegare
ferice ori neferice aterna ca Ungari'a in veni-
toriu se inflorescu séu se vescediesca.

Supunendu criticeii acéstã afirmatiune,
pôte fi judecata in diferite moduri; un'a inse
nu i se pôte imputã, si acést'a este esagera-
tiunea.

Ungurii trebuie se scie bine ca nu numai
sôrtea constitutionalismului si a libertatei, ci
ohiar si sôrtea nationalitatei lor este strinsu
legata de sôrtea Ungariei, dreptaceea sub acestu
raportu densii au se fie mai scrupulosi pentru
multiamirea tuturor locuitoriloru tierii. Totu
asié de bine vor trebui se scie fratii nostri con-
locuitori cumca nu este nationalitatea lor uni-
culu faptoru care a provocatu existintia Un-
gari'e, desi Ungari'a odata intrandu in viétia a
devenitu scutulu celu mai potinte ale nationa-
litatei magiare.

Nu desconsiderãmu valóreã fortii militare
a elementului ungurescu cu ocaziunea inmigra-
rii lui, dar in mare parte a contribuitu forti'a
ceroustantieloru, asié s'a nascutu Ungari'a, —
éra de sustienutu, a sustienut'o spaim'a ce aveau
popórale ei de inimicii comuni si interesulu ce
li dá puterea impreunata d'a se aperi imprumu-
tatu. Éra egemoni'a de astadi ocreã feudalismulu
care sterpindu demnitãtea de omu fece poporulu
a-si perde mai totu sentiulu pentru viétia pu-
blica ce éra monopolulu catorva familie privi-
legiate si cari l'apesau si-lu storceanu. Nimenu
nu vremu se facemu acú imputare pentru acé-
st'a, cãci a fostu unu morbu comunu mai in
tôta Europ'a, si de aceea neci tierile nôstre nu
potura remané nemolipsite.

Ne mangaiãmu ca am scapatu de acele
rele si am ajunsu la seclulu in care forti'a fi-
sica nu este tocma destulu a garantã existintia
cutarui statu. Ea trebuie se inlocuita de altu fa-
ptoru. Si daca magiarii credu cumca nationalita-
tea lor este de ajunsu pentru a suplini acelu
faptoru, apoi se insiela amaru cãci nu se cu-
noscu pre sine insisi, nu-si cunoscú putien'a
loru inasemnatu etnografica fatia cu teritoriulu
celu estinsu, mai vertosu pre locurile romanesci
unde elementulu ungurescu se compune numai
de cateva familie, a caror'a isvoru principálu
de existintia este ocuparea dirigatioriloru.

Sunt cam 400 de ani de candu se mani-
festa mai multu séu mai putienu dorintia un-
guresca ca nationalitatea lor se devina acelu
faptoru care esprime eschisivismu tier'a, ci-
mentulu care léga si tiene impreuna diferitele
elemente. Si totu la 400 de ani sunt de candu
articlii dietali vorbescu despre agitatiuni natiu-
nale si confesionale, — astfelu ni sunt acci arti-
clii dreptu protestatiune contra tendintieloru
unguresci. Si ce n'au potutu face ungurii prin
aristocrati'a lor pre candu a supr'a celoru lalte
popóra planã o nesciintia inspaimentatã, nu
potu avé sperantia basata ca vor face de acum,
candu tôte popórale nisuescu la cultura, éra pe
unu poporu cultu nu e modrua-lu tienéapesatu.

Ungurii dara potu avé dovedi destule ca
precum in trecutu n'au fostu ei singuri cari au
sustienutu Ungari'a, asié nu potu fi neci in veni-
toriu, éra dorintia d'a imbraçã in uniforma
unguresca tôte popórale conlocuitorie e fantas-
tica si nerealisabila, nu producé de catu nein-
credere si recelã intre noi.

Candu densii se vor desbracã de dorintia
magiariarii, vor gasi pre lesne care faptoru
pôte garantã Ungariei unu venitoriu cu pros-
peritate, acelu faptoru este: libertatea nationa-
la, politica, civila scl.

Ungari'a cea poliglôta casí Austri'a, potu
luã dreptu modelu poliglôta Suietiera unde li-
bertatea domnesce in tôta integritatea sa. Acéstã
libertate impreunã pre cele trei popóra ale Sui-
tierii asié de strinsu, in catu neci italianii neci
francii neci nemtii nu dorescu a se anesã la
vecinele Itali'a, Franci'a ori Germani'a, ori ca-
rea ar fi glori'a nationala a acestoru state mari
vecine.

Preindemu dara se nu ni se mai replice
ca libertatea nôtra politica-nationala ar poté
cumva periclitã integritatea statului. Au se ni
se arete din istoria ca a existatu veri odata unu
statu ce s'a sfasiatu si a cadiutu din cauza ca
avea pre multa libertate politica ori nationala
etc. In statulu care pentru puterea sa contrala
nu cere drepturi mai multe de cate sunt neape-
ratu necesarie pentru a esprime individualitatea
sa politica éra de aci incolo domnesce libertate
deplina, in acelu statu integritatea nu o potu
periclitã congresele nationali, precum nu o
potu congresele confesionale, scientifice, arti-
stice etc.

Éra cumca o centralisatiune mai multa si
mai strinsa nu convine prosperitatei cutarui
statu, acést'a s'a doveditu generalminte. Descli-
nitu in catu e pentru Ungari'a, centralisatiunea
strinsa nu convine spiretului popóraloru ei,
dovéda ni este existintia municipieloru. Si daca
de existintia seculara a municipieloru vorbimu
toti cu reverintia, suntemu departe a-i imputã
ca periclitã integritatea tierii, recunoscemu me-
ritile ei si dreptulu d'a mai traí, — apoi nu
pôte se fie tôma neci de nisce asemenea adunãri
nationale.

Centralisatiunea nu pôte ferioci neci pre
unguri in specie. Epoc'a cea mai gloriôsa a un-
guriloru este la inmigrarea lor, candu nu nu-
mai si-castigara unu teritoriu frumosu, ci pu-
neau in spaima pe toti vecinii lor din Germa-
ni'a pana pe la Renu si din Itali'a superiôra,
unu istoricu ii pôrta si prin Spani'a. Si chiar
in acea epoca ungurii nu cunoscéau centralisa-
tiunea. Costanu Porfirogenitulu pre atunci in
opulu seu de adm. imperio c. 40 ni spune ca
sementiele turcesci (asié numiau atunci unii

scrietori po unguri, cari de toti erau 108 de
sementii) aveau intre sine tratate reciproce,
locuia fie care la altu riu, si ca in casu de ba-
talia se supuneau beliducelui supremu. Tratat-
le reciproce intro sementii, presupunu existin-
tia capiloru de sementii si a organismeloru se-
parate pentru sementii. Deci daca in acele tim-
puri sgomotose organismulu sementieloru n'a
periclitatu integritatea, ei a facutu epoc'a de
gloria, asemenea organismu nu va periclitã neci
de acú candu lu ceru cele lalte sementii cari
au fostu aici in tiéra nainte de inmigratiune,
si cari esistu si astadi pretindendu a fi coordi-
nate unguriloru in drepturi, precum sunt la
sarcine, ca asié cu totii si reciprocu se potemu
cu aceea-si inima lubi si aperi teritiorele nôstre.
Trebuie se ni insemnãmu ca aceste sementii séu
nationalitati vreu se traiésca si de acum nainte,
si pana vor traí, vor avé pururea afaceri si lip-
se nationale, pentru a caror'a desbatere li tre-
buescu adunantiele nationali.

Dar preste totu, spiretulu ce se manis-
festa in dreptulu publicu alu Ungariei de la
datarea lui pana la revolutiunea de pre urma,
nu este spiretulu centralismului inventatu de
teoreticii fora de prassa si de domnitorii ab-
soluti.

Aceste pareri, convingere si dorintie ce
ne-au condusu purure, le marturimu si acú in
ajunulu redeschiderii dietei, de la carea ascep-
tãmu realisarea lor. Ar fi inse optimismu a
crede ca si ungurii si guvernulu unguriloru au
ajunsu a se convinge totu astfelu. Nu, faptele
ni aréta contrariulu, si a nume catu sgomotu
facura foile unguresci insinuandu agitatiuni
panslave numai pentru ca deputatulu Dobrzan-
ski a culesu de la conationalii sei subscrieri la
o petitiune prin carea cereau cele pretinse de
ablegatii nationalitatiloru. Vedituramu apoi cum
orasiulu serbescu Neoplantã ministeriulu i re-
trimise protocódele siedintieloru pentru ca nu
sunt scrise in limb'a unguresca ci in cea ser-
bésca, casí cum guvernulu ar avé se privésca
limb'a serbiloru de o limba necunoscuta in Un-
gari'a, de limba nepreceptu si straina desi po-
porulu serbu esiste in numeru mare, dà con-
tributiune de sange si de avere. Vedituramu in
dilele din urma cum guvernulu miscã din po-
stulu seu pre comesulu sasiloru din Transilva-
ni'a, celu alesu liberu de natiunea sa dreptu
capu nationalu, in vertutea drepturiloru ei e-
serciate neintreruptu de la Andrea II pana in
dilele nôstre, incuviintiate la diferite ocaziuni
de catra domnitorii ce se succedau; lu miscã
desi nu este deslegata inca neci cestiunea de
uniune a Transilvaniei, in loculu lui ootroã pe
unu favoritu alu guvernului, — va se dica:
guvernulu nu si-a pregatitu inca preceperea ca
se primésca universitati nationale si capi natiu-
nali alesi de nationalitati, precum vreu natiu-
nalitatele.

Aceste tôte sunt presemne rele pentru
cestiunea de nationalitate, si sunt in ajunulu
redeschiderii dietei. Biéta Ungaria, unde te
impingu cei ce adeveratele tale interese le su-
punu intereseloru (séu mai bine disu: ilusiuni-
loru) unui elementu!

Delegatiunea dietei unguresci.

Siedinti'a a XI, in Vien'a, mērcuri
4 martiu.

Delegatii sunt adunati in numeru cam
completu, dintre ministri: Becke si Lónyai.
Dupa autenticarea protocóluu siedintiei pre-
merse arata presied. Somssich o scrisóre din
partea ministeriului com. de finantie in virtutea
carei consiliariulu de sectiune, Érkövi, este tri-
misu delegatiunei ca reprezentantele numitului
ministeriu.

La ordinea dilei este reportulu comissi-
nei delegatiunei supra bugetului ministeriului
comunu de finantie. Referintele Csengery refara
proieptulu (pe care l'am reprodusu la alta oca-
siune) despre bugetulu finantialu, in care res-
pica pusetiunea juridica a delegatiunei fatia cu

multe puncte din acestu bugetu, precum: spesele detoriei comune, pensuni s. a. facendu-se totu odata si propunerile cunoscute in privinta votarii posturilor pretinse.

Decisiunile delegatiunii senatului imp. ce se referu la acestu bugetu se primescu ca cetite si dupa acea notariulu cetesce paralela ce a fa-out'o omissiunea deleg. ung. intre decisiunile respective si intre propunerile sale.

Dupa acestea se trece la desbatere speciala evitandu pe cea generala. Punctulu 1. care eschide din competinta delegatiunii votarea supra speselor detoriei statului se primesce, casi punctulu 2, unanimu si fara desbatere.

La punctulu 3, despre pensuni, protesteaza Perczel din punctu de vedere ungurescu precum si din alu monarchiei intregi, contra spressiunii: ca pensunile in generalitatea lor au fostu „meritato“, si propune a se dice: se voru „asemna“. Ghyczy, Bonis si Tisza sunt de asemenea parere. Se primesce pastrandu obiectivitate deplina. (Andrássy sosesc.) Dupa deliberarea acestui punctu se scola Érkövi, reprezentantele ministeriului com. de finantie, revine la punctulu 1. si pleda pentru votarea speselor comune. Delegatiunea inse remane pre langa decisiunea sa.

La punctulu despre conducerea centrala delegatulu Zsedényi face unu emendamentu alu caruia scopu este a mentui acestu oficiu de veri-ce sarcina birocratica, si a lu simplific radicalmente iatru interesulu economisarii. Intr'o cuventare lunga desfasuira parerea sa ca daca ministeriulu va remane cu scrupulositate intre marginile competintei sale, lesne pote economisa 66 mii fl. Unu institutu de creditu — dice Zsed. — ar primu bucuru tota manipulara pentru 20000 de fl.

L. Tisza o de parere ca propunerea lui Zsedényi nu se mai pote efectui estimpu, deci din motive de oportunitate recomanda parerea comitetului.

Szögyényi o de parerea lui Zsedényi crediendu ca nu trebuiescu date birocratiei medilöcele a se estinde.

Érkövi reprezentantele regimului recunosce ca in anulu venitoriu se potu face reforme, catu pentru acum, ministeriulu a primitu asuprasi obligaminte numai cu funtiunarea mehanismului actuale.

Mai multi oratori vorbescu pentru si in contra propunerii lui Zsedényi, in fine referintele Csengery apera propunerea comitetului, intona responsabilitatea ce ar primu delegatiunea a supra sa, daca ar turbura mehanismulu de astadi, mai departe trebuiescu a considera ca trecera de la o sistema la alta este impreunata purura cu multe grautati. (Se incepe votarea si cu mare majoritate se primesce parerea comitetului).

La positiunea urmatöria „creditu de reserva“ Zsedényi nu precepe ce va se dica „certustantie neprevedute“. Dupa parerea lui, intr'unu bugetu bine ordnatu n'au se vina lucruri neprevedute, deci propune se se sterga intröga positiunea acest'a de 40 de mii de fl. Mai multi oratori vorbescu in contr'a lui Zsedényi, se primesce propunerea comitetului, precum se primira intregi si cateva positiuni urmatörie. Mane se va continua desbaterea.

Viena, in 4 martiu n.

(D) Domnule Redactor! Se-mi iertati a Vi face unele observatiuni in cause de interesu publicu. DVöstra sciti ca din positiunea mea rezervata, nu bucuru mi ridicu graiulu in publicitate, si candu facu acest'a, am temeiu si necesitate.

Mai antaiu am se Vi spunu cu privinta la corespondinta din Pesta, publicata in nr. 19 alu Albinei sub (+), in catu se tiene de *proieptulu de lege asupr'a ierarhiilor gr. orientali*, cumca acelu proieptu intr'adeveru a primitu de multu pre nalt'incuviintiare case se subterna dietei, inse — precum mi aducu eu a minte, carele am avutu norocirea d'alu vedö ou ochii mei, intr'ensulu nu se afla acea dispusitiune, ca causele de despartire ale comunelor mestecate se se decida in prim'a instantia de *Tabul'a regia*, era in a dou'a de *Tabul'a septemviralu*, — ci se afla numai dispusitiunea ca pentru causele de despartire va avö a se crea unu foru speciale. Prin urmare eu nu potu supune de catu ca corespondintele DVöstre (+) din Pesta, pre catu va fi fostu elu — precum se pare, bine informatu, Vi va fi desco-

peritu in acesta privinta nu atatu cuprinsulu genuinu alu proieptulu de lege, ci — döra cugetulu seu intentiunea dlui ministru de culte, seu cu alte cuvinte: aplicatiunea si aplicarea ce döra Escelintia sa ar dori a o dö legei, o spli-catiune si aplicare intr'adeveru forte nefericita, döca vom considera ca *Curi'a regia* din Pesta, ori cate alte capacitati si autoritati ar avö, dar barbatu indiestratu cu cunoscintiele referintieloru nöstre coreligiunarie — afara de unu romanu si unu serbu — *nu are*. La acest'a se fie cu buna luare a minte domnii deputati a i nöstri de la diet'a Ungariei! —

Alta observatiune a mea se reduce la articulu intitulatu „*Apropos cu denunciatiunii in caus'a nöstra*“ si publicatu in celu numeru alu Gazetöi Tr.

E o nefericita ambiguitate a vorbi despre foi „de acelea, cari semena ca au contractu cu cineva, pentru ca se compromita barbatescu caus'a natiunale“, si — si mai nefericita indatenare d'a scöte la lumina töte fleacurile ce au reducere la confesiunismu.

Credü, ca daca vom avö in vedere — de o parte susceptibilitatile omenesci, de alta parte multele confusiuni si daunösele desbinari ce ni causara de la optöbre 1865 inöcece aceste maniere nefericite, va fi o data timpulu, ca se incetamu cu ele — intru interesulu santei cause comune, pentru carea pretendemu a lucrä! (Caci eu nu potu supune, ca cine-va döra ar lucrä numai pentru a amplö la colöne.)

In catu pentru „pamfletulu“ ce sböra de vr'o cate-va septemani nu numai prin Ardealu, ci si prin comitatele romane vecine, si indömnä pe mine si mare la votu de neincredere pentru dd. deputatii romani din Transilvania, eu marturisescu ca l'am tñenutu si lu tñenu de intreprinderea si opulu unor teneri inferbentati si amariti. O opintire cam desperata, careia asemenea mai vediuramu si la 1848, si la 1849, si la 1860 si 1861. — Se nu ni batemu capulu cu de astea; ele sunt naturali, — sunt stadiu.*)

Viena in 2 martiu 1868.

On. D. Redactor! Esti rogatu cu töta stim'a a dö locu urmatörieloru sire in pretiutulu diurnalu „Albina“.

Desi sciu ca on. publicu romanu va fi satulu de referentulu dilei, de a audü despre neindreptatiri, ce au a suferi Romanii prin töte locurile, totusi nu afu de prisosu a-i aduce la cunoscintia unu atare casu de neindreptatire, cu atat'a mai multu, cu catu acestu casu se intempla in apropiarea isvorului de unde se curga dreptatea, se intempla in vetr'a radioloru dreptatii, cari radie döca nu incaldiescu pe cei mai de apröpe, nu este mirare ca nu se bucura de ele cei mai departati. Döca fara multa vorba voi enarä pe scurtu acelu casu, ce atinse pe tinerii romani studinti in Vien'a, a caror'a numeru de cati-va ani mai multu seu mai putienu se apropia la o suta, si voi lasä ca esemplulu se ilustredie regul'a.

Tinerimea romana studiösa in Vien'a avendu in privire ca pe candu i-e data ocasiunea a se ocupä de töte ramurile de sciintia, si cu multe limbi, era cu limb'a materna carea si-o pretiuesce peste töte, nu; avendu in privire ca cei mai multi din sinulu seu, facandu-si studiile pregatitöre la gimnasie neromane se trediescu ca in urma multe sciu, numai limb'a natiunale nu o sciu; avendu in privire ca unu numeru de o suta intrunescu in sine unu capitalu de poteri spirituali, a aflatu de bine a intrebuintia si deprinde de timpuriu aceste puteri si spre inavutirea literaturii romane; considerandu mai departe ca töte limbele imperiului si multe straine si-au catedre la universitatea de aici, era limb'a romana inca nu are; in fine condusa fiindu amintit'a tinerime de spiri-

*) Din parte-ne n'am luatü cunoscintia in föia de acelu pamf. care — fiindu ca mersese la Gazeta cu marca de Viena, credemu ca facemu placere parintiloru, dlöru ce dau stipendie si tutor'a a spune ca pe terenimea de aici in genere nu pote cadé veri unu prepusu reu, ea precepe ou seriositate chiamarea sa (vedi cea lalta corespondinta a nöstra din Viena). Dar se ni aducemu a minte cum sunt tenerii, candu sunt timpuri de batalia se joaca de a catanele, candu sunt timpuri constitutiunale sgomotosö se joaca de a politie'a, facu esseritile de proclamatiuni sol. Asiö sunt purure tenerii (inteligemu pre cei de totu teneri cari neci n'au ajunsu inca etatea d'a inträ la scoli mai nalte). Daca asemenea teneru face sgomotu pre mare in joculu seu, nu trebuie se ne turburamu. Desclinitu se nu perdemu din vedere ca caus'a nöstra cea atatu de dröpta si de santa n'are lipsa astadi de medilöce ce nu s'ar petrece la lumina dilei si ar fi numai spre scaderea sublimulu caracteru alu ei. Red.

tulu socialu, ce in timpulu mai nou a luatü directiva in töte dimensiunile la töte popörale: a aflatu de bine a se constitui intr'o societate asiä numita literaria, unde fiecare membruavea se lucre pe rondu, cate o tema de sine statatöre in limb'a romana, fiindu luata din partea altuia la critica, precum si deprinderi feliurite prin dispute literarie portate in limb'a romana dimpreuna cu unu cabinetu de lectura. Se intielege eschidiendu-se ori ce politica.

Spre scopulu acest'a fu inaintata din partea tinerimei romane de aici o petitiune in alaturarea statutelor la locurile competente pentru incuviintiarea acestei societati. Dorere inse, ca ori catu de frumösu si modestu era scopulu acestei societati, totusi nu fu incuviintiatu. Impejurarea acest'a, ca la universitatea din Viena existu la vr'o 30 intruniri academice, facea pe tinerimea romana se fie casi secura despre unu resultatu favoritoriu; inse acesta securitate servi numai spre a-i marü supriinderea neplacuta despre contrariulu. — Urmatörea fu sörtöa acelei petitiuni. Petitiunea fu respinsa in restimpu de doi ani de mai multe ori, sub feliurite preteste; antaiu sub pretestulu de a se face unele schimbari in statute, dupa acest'a sub pretesulu de a fi data prin Consistoriulu Universitatii si a-si procurä societatea unu protectoru dintre profesorii Universitatii; in urma dupa ce fura implinite töte conditiunile puse, fu totusi respinsa definitivu pentru simpl'a causa: de a nu se poté incuviintia o atare societate dupa legile academice sustatatöre.

Acestea se intemplara sub regimöle si legile trecute; acum aflandu-se in frunte unu regimu liberalu si constitutiunale, adeveratulu oflusu alu spiritului timpului presentu, si fiindu aduse in vigore si alte legi mai liberale, tinerimea romana are töta sperantia, ca o nöua incercare spre castigarea incuviintiarii acestei societati nu va fi nefructifera ci urmata de unu resultatu favoritoriu. —

Romania.

In siedinti'a camerei de la 16 fauru v. deputatulu Eraclidu ainterpelatu pe ministrulu cultelorü in privinta unui institutu de calugaritie catolice in Iasi, unde calugaritiile n'au primitu a avö unu preotu de religiunea ortodösa pentru copilele romane. Ministrulu promise unu proieptu de lege. Mai multi deputati atacara netolerantia catoliciloru fatia cu natiunalitatea romana si beseric'a ei. Cogalnicianu propuse: „copiü ortodossiloru se pöta invetiä religiunea parintiloru in scölele eterodöse, cum potu si eterodossii in scölele romane.“ Camer'a multiamü ministrulu de promisiunea data si treöd la ordinea dilei.

Se pune in discussiune raportulu comisiunei delegatiloru privitoriu la infiintiarea unei bance fonciarie. Ministrulu lucrariloru publice spune ca cestiunea acest'a e la ordinea dilei de diece ani, si ca este mare necesitatea de o asemenea banca, inse ar trebui ca guvernulu se aiba mai antaiu fondurile ce se receru, si de ce tröba ar fi unu proieptu de lege pentru banca, candu capitaluri nu se oferescu. Dupa o lunga desbatere deputatii se convinsera ca nu li trebuiescu lege de banca, candu nu sunt capitaluri pentru a face banca. Comitetulu credea ca legea odata facuta, va indömnä capitalurile se vina in tiöra. Camer'a cu 39 de voturi contra 27 respinse propunerea comitetului.

(Est. d. „Romanulu“.)

Rescöl'a din Candi'a.

Marele veziru Aali Pasi'a a retornatu de la Cret'a la Constantinopole. De asta data marturisescu si scirile turcesci cumca rescöl'a nu e domolita inca. Proieptulu de constitutiune ce marele veziru imbiä candiotiloru, nu i-a potutu multiamü, si se parq ca Turci'a si-a castigatu convingerea ca este constrinsa a face concessiuni si mai multe acestei insule. La töta intemplanrea Turci'a este indeparte d'a cede Candi'a Greciei, precum si d'a se invöl la votulu poporatiunei, secura fiindu ca ascultandu-se acestu votu ar trebui se urmeze anessarea; dar vediendu acü cumca nu pote domöl rescöl'a, se invoiescu a dö insulei autonomia deplina sub guvernarea unui locutieninte (seu hospodariu) ca vasalu Turciei. Acestu planu se pune acum in lucrare, si se asecura cumca Turci'a va denumü de hospodaru pe unu crestinu desä cam a

trei'a parte a locuitoriloru insulei sunt mahomedani. Hospodaru primu ar fi fostu Mussurus Pasi'a reprezentantele turcescu la Londra, grecu de natiunalitate (de cari se gasescu multi in servitiu turcescu, in tocm'a casä romanii Balsiu, Cantacuzeni etc pe la ambasadurele rusesci) carele inse a refusatü primirea acestui postu.

Pana acum multe familie din Cret'a (femei, copii, betranii nepotinciosi) au emigratu la Greci'a pentru cuventulu ca nu potu suferi maltratarile ce li se facu din partea turciloru, era de alta parte barbatii — dupa ce si-vor fi trimisu familiile in securitate pe pamentulu grecescu — se pöta luptä in contr'a turciloru cu mai putiena grige.

Notele diplomatice publicate pana acum, in mare parte afirma ca acesta emigratiune a fostu numai o demonstratiune prin care rescölatii voiau si mai multu se atraga a supra-le atentiunea Europei si se dobandesca simpatiele ei. Desclinitu raporturile austriace in cartea rosä aräta ca consuli imp. reg. intrebandu de emigranti daca cutarele de ei a suferitu maltratare din partea turciloru, neci unulu n'a respunsu afirmativu, ci numai cumca a auditu ca a suferitu altulu.

Acesti emigranti, transportati mare parte de näile puteriloru mari europene, ajungendu pre pamentulu grecescu au foslu ajutati din partea feliuriteloru comitate grecesci cari adunau oferte patriotice.

Candü inse numerulu emigrantiloru crescö forte, incepü a se recü patriotismulu grecescu, ofertele nu mai incurgeau ca pana aci, si emigrantii se vediura espusi unei miserie strordinarie.

Acum spuné „Etendard“ de mercuri (ieri): Franci'a si Rusi'a privindu starea cea trista a cretaniloru cari au emigratu la Greci'a, au otaritu a nu mai transportä emigranti pe näile lorü.

Respunsu.

— Dlu G. Ard, la Temisöra: Dlu A. B. din Cebza, a restatu cu sum'a intröga ce ni o ai trimisu, Ti trimiseseramu o consemnare in caus'a acest'a.

Viena, 5 martiu. *Burs'a* de sér'a de la 4 l. c. Imprumutele de statü cu 5% 53.40; —53.60. Obleg. desarcinarei de pamentu ung. 70.—, —70.50; transilv. 65.— 65.50; Ban temes. 60.50,—70.—; bucovin. 64.25,—64.75. Galbenulu 5.58 —5.60; Napoleondori 9.36 9.37; Imper. rusesci 9.65, 9.70; Argintulu 114.75—115.—.

Concursu.

Spre ocuparea vacantulu postu docentulu din Santu-Mihaiulu romanu, pe langa folosirea a döa trietati din lëfa docentala constatöra din 130 fl., 4 jugere de aratura, 50 chible de gräu, 100 $\frac{1}{2}$ de sare, 100 $\frac{1}{2}$ de clisa, 25 $\frac{1}{2}$ de lumini, 6 stangeni de lémne (avendu din acestea a foslü una trietate cuietatulu Docinte Const. Constantinu) pe urma eschisivu cortelu liberu cu $\frac{1}{2}$ jugu de gradina, se deschide Concursu pana in 4 septemani de la antai'a publicara in foile acestea, pana candu doritorii de a cuprinde acestu postu sunt avisati Recursurile lorü providute cu Estrasulu de botezu cu Adeverintiele despre sciintiele absolute, despre portarea morala si politica despre servitiulu de pana aci, si adresate catra prevenerabilulu Consistoriu aradanu inöcece a le substerne.

Mel. Dreghicü,

[3—3] dist. Prot. si Insp. scol. a Temisörii.

Concursu.

Spre ocuparea vacantei statiuni invetiatorösci, din comuna Comiatu, protopopiatulu Lipovei, Comitatulu Temisörii se deschide Concursu pana in 4 septemani de la prim'a publicare in acesta föia, cu care postu inveriatorescu sunt urmatörele emoluminte impreunate: 68 fl. 50 cr. v. a. 27 meti gräu, 15 meti cucurudiu in bömbö, 25 $\frac{1}{2}$ sare, 50 $\frac{1}{2}$ clisa, 10 $\frac{1}{2}$ lumini, 10 orgii de lémne $\frac{1}{2}$ jugu livada, $\frac{1}{2}$ jugu gradina si cortelu liberu.

Doritorii de a ocupä statiunea acest'a, au de a trimite la subscrisulu recursurile lorü instruate cu documintele recerute si adresate catra Pre Onoratulu Consistoriu din Aradu.

Lipova, 15 fevruariu 1868.

Ioane Tieranu

Dis. prot. si Insp. scol.

(2—3)